

Sygn. akt IV KO 131/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **A.W.**

w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 4 grudnia 2019 r.,

po rozpoznaniu wniosku skazanego

o wznowienie z urzędu postępowania w sprawie zakończonej

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 16 października 2014 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 19 maja 2014 r., sygn. akt IV K (...),

p o s t a n o w i ł:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 20 sierpnia 2019 r. A.W. złożył wniosek o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 października 2014 r., sygn. akt II AKa (...), zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 19 maja 2014 r., sygn. akt IV K (...). Jako podstawę wznowienia autor wniosku wskazał na – jego zdaniem – niezgodne z prawem wyznaczenie składu orzekającego, które należy traktować jako bezwzględną przyczynę odwoławczą. Wnioskodawca nie sprecyzował bliżej swojego stanowiska, powołał się jedynie na wyroki Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) z dnia 12 kwietnia 2018 r., w sprawie ze skarg nr 38433/07 i 36661/07.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k. (tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze), możliwe jest wyłącznie z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.). Z tych też względów strona - nie dysponując w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania - może, w oparciu o treść art. 9 § 2 k.p.k., zasygnalizować organowi procesowemu potrzebę podjęcia czynności z urzędu, bez potrzeby uiszczania stosownej opłaty oraz sporządzenia wniosku przez adwokata albo radcę prawnego.

W tym kontekście należy stwierdzić, że inicjatywa skazanego nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem w realiach procesowych rozpoznawanej sprawy nie stwierdzono żadnej z okoliczności, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie, które Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie podziela, sam fakt wyznaczenia sędziów powołanych do orzekania w sprawie z naruszeniem reguł określonych w przepisach art. 350 § 1 k.p.k. i art. 351 § 1 k.p.k. (obowiązującym do dnia 12 sierpnia 2017 r.), o ile może stanowić względną przyczynę odwoławczą określoną w art. 438 pkt 2 k.p.k., o tyle nie skutkuje nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r., V KK 322/11, LEX nr 1212390; por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2005 r., I KZP 43/05, OSNKW 2005/12/115). Nawet zatem, gdyby w sprawie, której dotyczy wniosek, doszło do naruszenia przepisów o wyznaczeniu składu orzekającego, to taka obraza przepisów postępowania nie stanowiłaby podstawy do wznowienia postępowania z urzędu. Całościowa analiza akt sprawy nie wykazała zresztą tego rodzaju naruszenia.

Na marginesie należy jedynie wskazać, że przepis art. 351 k.p.k., na który powołał się w swoim piśmie G.G., został uchylony z dniem 12 sierpnia 2017 r. na mocy art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017.1452). Ustawodawca podjął w przeszłości próbę poszerzenia katalogu bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia o przyczynę mającą swe źródło w naruszeniu zasad kolejności wyznaczania spraw sędziom. Przepis art. 439 § 1 pkt 1a k.p.k. wprowadzony do Kodeksu postępowania karnego przez art. 1 pkt 109 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz

niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016. 437), przewidywał bezwzględną przyczynę odwoławczą w sytuacji, gdy „w wydaniu orzeczenia brał udział sędzia lub sędziowie wyznaczeni z pominięciem sposobu wskazanego w art. 351, co do których nie uwzględniono wniosku o wyłączenie złożonego zgodnie z art. 40a”, ale przepis ten ostatecznie w ogóle nie wszedł w życie, został bowiem uchylony zanim zaczął obowiązywać przez art. 12 pkt 1 przywołanej powyżej ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2019 r., III KO 148/18, LEX nr 2653808*).

Jeżeli natomiast chodzi o orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a w szczególności mając na uwadze ostateczny wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 12 kwietnia 2018 r., w sprawie ze skarg nr 38433/07 i 36661/07, to przede wszystkim należy stwierdzić, że przesłanka, o której mowa w art. 540 § 3 k.p.k., nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania z urzędu, a zatem zagadnienie to pozostaje poza zakresem rozpoznania w niniejszym trybie sygnalizacji na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. Na marginesie można tylko zauważyć, że we wskazywanym przez wnioskodawcę wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. 36661/07, co prawda stwierdzono naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji, ale na gruncie innych realiów procesowych, niż te, które wystąpiły na gruncie niniejszej sprawy (zob. uzasadnienie powołanej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2005 r., I KZP 43/05). Ponadto, w świetle orzecznictwa ETPCz oraz z postanowień Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności nie wynika potrzeba wznowienia każdego postępowania karnego, w którym doszło do naruszenia prawa do rzetelnego procesu przy rozpoznaniu kwestii zasadniczej, czyli odpowiedzialności karnej oskarżonego. Teza ta jest prawdziwa także w odniesieniu do naruszenia prawa dostępu do sądu niezależnego i bezstronnego, gdyż nawet naruszenie tego fundamentalnego prawa nie musi automatycznie oznaczać obligatoryjności wznowienia postępowania karnego w następstwie wyroku ETPCz. Zgodnie natomiast z utrwaloną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, potrzeba wznowienia postępowania karnego na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy przedmiot rozstrzygnięcia Trybunału dotyczy głównego nurtu procesu, a zakres i charakter stwierdzonych w jego toku uchybień

w istocie podważa słuszność merytorycznego rozstrzygnięcia. Z tego też względu i w sprawie samego skazanego, którego dotyczył wskazany powyżej wyrok ETPCz, Sąd Najwyższy nie wznowił postępowania, oddalając wniosek obrońcy (*zob. postanowienie z dnia 26 lutego 2019 r., II KO 47/18*).

Skoro zatem w przedmiotowej sprawie nie zachodziła bezwzględna przyczyna odwoławcza, która uprawniałaby do wzruszenia prawomocnego wyroku wydanego w sprawie skazanego, to oczywistym jest, że wniosek skazanego, potraktowany jako sygnalizacja uchybienia stanowiącego podstawę do wznowienia tegoż postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), nie mógł skutkować takim wznowieniem postępowania karnego w żądanym zakresie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

as